

LÆREPLAN

2016

Indhold

- ❖ Barnets udvikling
 - ❖ Barnet er et rytmisk væsen
 - ❖ Barnet er et sansende væsen
- ❖ Barnet er et efterlignende væsen
 - ❖ Krop og bevægelse
 - ❖ Sprog
 - ❖ Dokumentation

De 6 temaer som indgår i læreplanen

- ❖ Barnets alsidige personlige udvikling
 - ❖ Sociale kompetencer
- ❖ Naturen og naturfænomener
- ❖ Kulturelle udtryksformer og værdier
 - ❖ Krop og bevægelse
 - ❖ Sprog

Temaer som på en naturlig måde indgår eller er underlagt den måde Guldæblets pædagogik kommer til udtryk på. Derfor vil disse temaer forekomme i store dele af vores lærerplan. Alligevel har vi på bedste vis forsøgt at dele dem op for at synliggøre, hvor det fremgår tydeligst i vores pædagogiske retning. Temaerne om "Krop og bevægelse" samt "Sprog" er forsøgt fremstillet for sig.

I Guldæblet er pædagogikken bundet tæt sammen med de fire temaer som centrale figurer, der fremtræder i en overordning af temaet omkring "Barnets alsidige personlige udvikling". De 5 andre temaer er uadskillelige da de væves sammen i den argumentation, som pædagogikken tager afsæt i. Således kan man ikke tale om barnets alsidige personlige udvikling uden at tale om de sociale kompetencer og naturen. Teksten her viser sammenhængen i pædagogikken og berører alle temaer som en helhed.

Barnets udvikling

Barnets alsidige personlige udvikling

Vores pædagogiske retning er orienteret omkring en forståelse af barnet som værende et rytmisk, sansende og efterlignende væsen. Alt hvad barnet lærer i livet udspringer af påvirkninger som møder disse forhold. Derfor er vores hverdag i Guldæblet organiseret således, at disse 3 forhold er inddraget og giver barnet de bedste udviklingsmuligheder ud fra rytme, sansning og efterligning. Et vigtigt princip for Rudolf Steiner pædagogik er, at barnet i den første 7 års-periode af livet, altså fra 0-7 år, betragter verden som *god*. Det vil sige, at alt det et barn oplever, vil for barnet uanset kvaliteten og den ydre hensigt, virke ind som "godt" eller mere korrekt udtrykt: sandt. Derfor er det for os, som Rudolf Steiner institution, af største vigtighed, at det vi byder barnet, er gennemarbejdet med ansvarlighed, kærlighed og moral.

Vores påstand er, at den måde vi har stykket livet i Guldæblet sammen på, er en måde hvorpå barnet selv, ved egen oplevelse, egen evne og med sin frihed som menneske bevaret, kan indlære og lære at blive et helstøbt menneske, der er i stand til at tage vare på sig selv og andre. Det kan udtrykkes på en meget smuk måde med Rudolf Steiners egne ord og som er et ideal vi arbejder med til stadighed:

"Enhver opdragelse er selvopdragelse, vi er egentlig, som forældre og pædagoger, kun omgivelser for barnet, der ifølge sit inderste væsen opdrager sig selv. Vores opgave er at skabe de gunstigste omgivelser, for at barnet kan opdrage sig selv således, gennem os, som det gennem sin inderste skæbne må opdrage sig selv."

Det betyder på ingen måde, at vi fralægger os ansvaret som opdragere, snarere tværtimod, idet det netop har en langt større betydning og konsekvens at den voksne optræder med dette ideal for øje.

Barnet er et rytmisk væsen

Sociale kompetencer

Barnet er i sin konstitution et rytmisk væsen, det trækker vejret ind og ud i en rytme, og hjertet slår rytmisk. Det lille barn har en vågen og en søvntilstand som udtrykker sig rytmisk – de fleste voksne har stiftet bekendtskab med denne og kan huske glæden over i løbet af ret kort tid at lære en nyfødtes dagsrytme at kende.

Med rytme forstås et forhold der gentager sig løbende, men med små afvigelser eksempelvis bølgeslag, årets gang, plantelivet osv. til forskel fra forhold der gentager sig statisk som en metronom der angiver taktslag, klokkeslæt o. lign. Faktisk er det således, at vi betragter det rytmiske som en livgivende og sund påvirkning af barnet, idet det stemmer overens med barnets egen natur, i modsætning til det taktmæssige som er en stilstand og i et modsætningsforhold til barnets natur. Derfor har vi i Guldæblet en dagsrytme, en ugentlig rytme, og en årlig rytme som tilgodeser dette og som er bygget op, således som det er fundet mest hensigtsmæssigt for et lille barn, men selvfølgelig også således at logistikken går op. Det betyder dog, at der er forhold, som vi som udgangspunkt må indrømme ikke tager hensyn til barnet, for eksempel åbningstiden som i Guldæblet dog kun er 42,5 timer om ugen, så er det alligevel set fra vores synspunkt for lang tid for et barn at være væk fra sin familie. Ideelt set kan vi anbefale 30 timer, og det er netop inden for et tidsrum på 30 timer (dagligt fra 9-14) at vores rytme udspiller sig som et pædagogisk tilbud, dvs. at der uden for dette tidsrum er fri leg.

Det, at det rytmiske eller gentagelsen vægter i vores hverdag, har, som vi ser det, en betydning for hvordan barnet udvikler sig og selv kan opleve, at det har udviklet sig. Eksempelvis så er sanglegene af cirka 2 ugers varighed, og bygget op omkring årstiderne, således at børnene kan lære alle sangene/fingerlegene rigtigt at kende, og når vi lige efter sommerferien synger om bier, så vil det gentage sig i hele barnets børnehavetid, og derfor vil de, når de kommer tilbage efter sommerferien hvert år genkende nogle af sangene eller fingerlegene, eller i hvert fald stemningen omkring dem. De mærker også, hvordan de har ændret sig i forhold til det der sker. Det betyder at vi tilgodeser, at de selv kommer til en forståelse, at de selv kommer til en udvikling hvor de oplever at det ikke er os som pædagoger der kommer med de færdige forklaringer. Det er ikke os der fortæller dem, hvordan verden hænger sammen, men de oplever den selv. De oplever selv, at de er blevet et år ældre, det er ikke os der fortæller dem, at de er blevet et år ældre.

Barnet er et sansende væsen

Natur og naturfænomener

Barnet er ved hjælp af sine sanser i stand til at suge verden til sig, at lære den at kende og begå sig i den. Uden sanserne var der ingen egen oplevelse, erkendelse eller erfaring.

Af den grund gør vi hvad vi kan for, at barnets sanser bliver stimuleret i rigt omfang. Det første hensyn er indretningen af Guldæblet. Væggene er laserede med naturmaling som giver væggene et levende udtryk og stimulerer øjet. På bordene er der blomster som dufter og levende lys med flammen der bevæger sig og kaster skygger på borde, gulve og vægge. Køkkenet er åbent så dufte og synsindtryk træder én i møde, maden er økologisk/biodynamisk og vegetarisk og er derved mere ren i sin farve, smag og duft. Haven er stor og med mange gemmesteder, masser af blomster og krydderurter til madlavning. Der er mange frugttræer i vores æblelund og bærbuske, hvorfra børnene må plukke, forarbejde og smage på.

Vi har valgt, at legetøjet i højeste grad er af naturmaterialer, idet vi mener, at barnet derved får en mere autentisk oplevelse af verden. Samtidig er legetøjet let forarbejdet, oftest håndlavet og noget fremstiller vi også selv (dukker, dukkehusmøbler, udklædningstøj). I løbet af året former børnene også få ting med hænderne. Valget af naturmaterialer, medfører, at barnet har en let tilgang til at "finde på" og hitte ting udendørs som kan bruges. Det, at de kender tingenes tilvejebringelse, gør endvidere, at skabertrangen for lov til at udvikle sig; man kan selv og vil selv, succesraten og fantasien er høj. Indenfor er legetøjet stillet frem på hylder i små landskaber således at barnet bliver inspireret til leg og fantasi.

Vi har mange dufte, vi har mange smagsoplevelser, vi har mange røre og føleoplevelser. De 4 elementer jord, vand, luft og ild har børnene endvidere et dagligt kendskab til; vi er ude hver dag året rundt uanset vejr og vind. Leg med vand og vandpytter bliver tilgodeset, vi laver varm mad udendørs og har derfor bål to gange om ugen. På trods af at vi aldrig forklarer dem hvordan naturen hænger sammen, så ved de det, fordi de selv har oplevet og erfaret det. Dette er en skelsættende forståelse i vores tilgang til læring og i hvordan vi betragter barnet. Vi styrker børnene i, at det skal være dem, der skal opleve verden. Hvert enkelt individ har den kraft, der skal til for at blive det menneske, det skal være. Det er ikke os, der skal lære dem det direkte via intellektuelle forklaringer, men indirekte ved at støtte, og sørge for, at omgivelserne byder på nok til, at de selv kan tilegne sig verden og derved læring. Vi skal skabe rammerne for, at de kan udvikle sig gennem erfaringer.

Barnet er et efterlignende væsen

Kulturelle udtryksformer og værdier

At barnet efterligner er tydeligt for alle, der har med børn at gøre, det være sig bevægelsesmønstre og mimik, sprog og ikke mindst adfærds og reaktionsmønstre. Derfor er det naturligvis af overordentlig stor betydning, at børnene er omgivet af forbilleder, der er "værd" at efterligne. Vi forsøger at undlade at dømmе hinanden i hvad der har værdi overfor barnet, men til gengæld er hver medarbejder opsat på at fremstå som et forbillede og derved være sin egen dommer. Derfor er vi lige så forskellige fra hinanden som et hvilket som helst andet sted, men vi har forsøgt at tage stilling til hvad det er vi hver især påvirker børnene med og om det er i overensstemmelse med hvad vi finder hensigtsmæssigt. Samtidig har vi indrettet vores arbejdsliv således, at vi som voksne (forbilleder) er beskæftiget med praktiske gøremål, som børnene kan efterligne. Vi laver mad, vi syr, ordner have, snitter, bygger, maler, pudser vinduer og gør rent, og alt sammen så børnene har mulighed for at deltage. Vi har dog det forbehold at hvis man som voksen føler sig presset til at få arbejdet færdigt, eller af andre årsager har svært ved at rumme barnet, er det bedre at afvise barnet i at deltage direkte, men så at opfordre det i samme stund til at kigge på eller være med en anden gang, dette gælder også for antallet af deltagende børn. Vores idealer er, at der kun deltager det antal børn, der gør det muligt for den voksne at bevare glæden ved opgaven. Arbejdsglæde/stress efterlignes også.

Krop og bevægelse

I Guldæblet er udendørslivet prioriteret meget højt, hvilket er med til at hjælpe det enkelte barns motoriske udvikling. Det første skridt er at blive hjulpet tålmodigt af de voksne til at blive selvhjulpne med tøjet, hvilket vi gør med leg, rim og remser og en stor portion humor, når vi er i garderoben. Vi bruger lang tid (særligt i vinterhalvåret) med at tage tøj af og på, og derfor har vi også vægtet stemningen omkring dette meget højt, idet det er noget mere attraktivt at lære, hvor der er hyggeligt og rart. Vi er altid så mange voksne som muligt til dette og har lavet aftaler med hinanden om at overtage for hinanden hvis det er nødvendigt, så irritation så vidt muligt undgås. Vi bruger meget tid med dette og så mange ting bliver "lært" her, eksempelvis det sociale gennem køkultur, kammeratskab ved at hjælpe hinanden, personlig udvikling ved at rydde op efter sig selv, omsorg for dem der kan mindre end en selv osv. Derfor er garderobestunden en af de ting som vi anser som en pædagogisk aktivitet – helt på linje med sangleg og eventyrsfortælling. Netop garderoben er der hvor vi samles næsten hver gang vi skal fra det ene til det andet, og derfor er der ofte "ventetid" i garderoben, som bliver fyldt ud med sanglege, fingerlege, huskelege, findelege. I sin tid blev der heldigvis taget højde for dette, og derfor er garderoben så stor og rummelig at vi sagtens kan være der alle sammen og se hinanden.

Sanglegen som vi har hver dag, bygges op således at hele spektret for motorik i videst muligt omfang er repræsenteret. Grov motorik med hop, hink, dreje rundt, gå rundt i kreds, gå i takt til melodi og de andre børn. Finmotorik med fingerlege. Sanglegen er den samme mindst en uge i træk og som regel i 2 uger, dette er for at tilgodese, at alle børn kan nå at være med, således at de kan få mest mulig glæde og læring ud af det. Sanglegen består af fingerlege, "gamle" viser og børnesange som vi laver gebærder til.

En gang om ugen har vi eurytmi som er en bevægelseskunst som synliggør sproget i bevægelse. Vi har en uddannet eurytmist, der kommer hver uge og hjælper os, og til dette har vi syet eurytmidragter til at tage uden på tøjet, som er med til at understrege bevægelserne og det sociale aspekt. Selve eurytmien er ledsaget af sang eller rim og remser, små fortællinger osv.

Guldæblets grund er på ca. en tønde land dvs. ca. 6000 km² og det er rigtig meget plads. Haven er indrettet med bakker både store og små, et legehuse, en meget stor sandkasse af nedgravede lærkestolper, halmhus til leg, masser af frugttræer og buske, lav og høj beplantning, sanglegsplads, bålplads, redskabsskur og masser af huler og gemmesteder. Udendørslivet er for børnene præget af fri leg, hvorunder de kan gå til og fra de aktiviteter, de voksne er i gang med. Legetøjet består primært af skovle, gryder og pander, tæpper og trækvogne, så her råder fantasien og det naturen selv har at byde på (vand, jord, grene, sten, græs). Vi har en grundholdning om ikke at løfte børn op der ikke selv kan nå, dvs. at hvis et barn vil op på en af de store klatrestammer, der ligger på jorden, så skal det være ved egen kraft, og det samme gælder med træerne. Grunden til dette er, at vi anser det for afgørende at barnet har opnået de færdigheder der skal til for at komme op, for så at kunne holde fast og komme ned igen uden de store skader, og at lysten og viljestyrken er til stede i alle børn men i forskellig grad. Børn er meget forskellige og vi må respektere det tempo de lærer i verden. Den bedst mulige måde at *begribe* den ydre og indre verden er ved at *gribe* verden. Vi skal gribe før vi kan begribe! Erfaringer som er erfaret via egen handling og viljeskraft er den bedste og mest ægte læring for barnet som sætter sig i hukommelsen og helt ud/ned i alle lemmerne.

Sproget har en central plads i vores hverdag, både i form af kommunikation men også gennem de utallige sange, eventyr, fortællinger, rim og remser som præger livet i Guldæblet. Som beskrevet ovenfor så er sangleg noget vi bruger mange ressourcer på, men også eventyr-fortælling er en daglig begivenhed. Hver dag fortæller en voksen et eventyr (det samme i ca. 14 dage) ofte ledsaget af et dukkespil. Vi har også marionet- og mesterjakelteater el.lign. Den voksne har lært eventyret udenad, således at sproget kan formes mere levende, og der er en mere direkte kontakt til børnene. Ofte er eventyret et remseeventyr med masser af ordlege, eller et folkeeventyr med det store billedsprog, men igen i så lang tid at børnene kan nå at lære det at kende. At vi spiller dukkespil til, er for at tilgodese børnenes behov for handling. Igen i eventyrstunden er der taget hensyn til det rytmiske, sanseindtrykkene og efterligningen.

De ansatte i Guldæblet er som tidligere nævnt opmærksomme på deres eget sprog og sprogets betydning. Som hovedregel bander vi ikke, og så vidt muligt råber vi heller ikke op, men går hen til det barn eller den voksne vi vil tale med. Vi forsøger at undgå at skælde ud, og når vi gør det, er det med det i mente at det er handlingen, som vi ikke ønsker, og ikke selve barnet. Derfor er vi meget opmærksomme på formuleringer og stemninger som er udtrykt i sproget og som hovedregel bruger vi derfor formuleringen: "du må passe godt på dine kammerater" for derved at åbne en mulighed, eller hvis det drejer sig om alvorlige ting, der kræver en sikker markering: "jeg vil ikke have, at du slår med skovlen" "du må grave med skovlen i sandkassen". Ansvar ligger hos den voksne og det er ikke barnet der er forkert.

Dokumentation

Da vores pædagogik adskiller sig på nogle væsentlige områder fra det der normalt kendetegner institutionslivet i Danmark, og da vi har valgt at gribe læreplanen an på ovenstående måde har vi samtidig erkendt at dokumentationen skal have en særlig plads i Guldæblet.

Vi har besluttet at vi vil lægge tekst og billeder på hjemmesiden, som understøtter lærerplanen.

Hovedtemaer: Barnet der lærer ved efterligning, barnet der lærer ved sanseindtryk, barnet der lærer ud fra rytmen, og sidst men ikke mindst, hvordan børnene lærer gennem handling uden intellektuelle forklaringer. Forhåbentligt vil vi i løbet af det kommende år få en dokumenteret oplevelse af vores forståelse af barnet i forhold til konkrete hændelser i Guldæblets hverdagsliv.

Guldæblet

